

Tytuł: Lekcja o bezrobociu

Autor: Evgeny Gorbunov, Cheryl Morrow, Jibin Park i Anna Zachorowska-Mazurkiewicz

Rodzaj materiału: scenariusz lekcji

Data publikacji: 2006-01-04

OPIS LEKCJI

Uczniowie utworzą tabelkę klasyfikacyjną, definiującą, które osoby są zatrudnione, a które bezrobotne. Ponadto uczniowie zidentyfikują, które osoby wliczane są do zasobu siły roboczej, a które nie, oraz zaklasyfikują osoby bezrobotne ze względu na rodzaj bezrobocia, który reprezentują. Uczniowie stosując definicje i wzór wyliczania stopy bezrobocia zaobserwują, że dane statystyczne dotyczące bezrobocia nie przedstawiają prawdziwego rozmiaru bezrobocia.

WIEK UCZNIÓW:

16-18 lat

POJĘCIA:

- siła robocza
- bezrobocie (frykcyjne, strukturalne, cykliczne (koniunkturalne), sezonowe)
- stopa bezrobocia
- osoby zniechęcone

CELE:

- Uczniowie będą w stanie zdecydować, kto jest wliczany do siły roboczej a kto nie;
- Uczniowie rozróżnią pomiędzy osobami zatrudnionymi i bezrobotnymi;
- Uczniowie dojdą do wniosku, że dane statystyczne dotyczące bezrobocia nie w pełni przedstawiają obraz zatrudnienia;
- Uczniowie będą umieli skategoryzować różne rodzaje bezrobocia (frykcyjne, strukturalne, cykliczne i sezonowe);
- Uczniowie będą potrafili wyliczyć stopę bezrobocia.

CZAS POTRZEBNY NA PRZEPROWADZENIE ZAJĘĆ:

60-75 min.

MATERIAŁY:

- Zestaw następujących materiałów dla każdej dwu-trzy osobowej grupy:
 - kolorowe kredki (6 polecanych kolorów: czerwony, niebieski, żółty, brązowy, szary i zielony)
 - nożyczki
 - klej
 - kalkulator
 - kopia ćwiczenia nr 1 (Scenariusze)
- - kopia ćwiczenia nr 2 (klasyfikacja)
- Kopia ćwiczenia nr 3 (zadanie testujące) dla każdego ucznia
- Folia 1: Definicje
- Folia 2: Struktura rynku pracy
- Folia 3: Stopa bezrobocia
- Folia 4: Scenariusze (odpowiedzi)
- Folia 5: Zadanie testujące (odpowiedzi)

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Zapytaj uczniów, czy znają kogoś, kto jest bezrobotny. (Odpowiedzi będą różne). Zapytaj, czy wiedzą, co to jest bezrobocie i jak jest liczone. (Odpowiedzi będą się różnić).

2. Wyłóż uczniom, że na lekcji poznają różne typy bezrobocia. Dowiedzą się także, w jaki sposób wylicza się bezrobocie.

3. Wyłóż uczniom, że przeczytają różne scenariusze na temat zatrudnienia i będą mieli za zadanie zdecydować, w jaki sposób skategoryzować każdą z opisanych osób w celu uzyskania dokładnych danych na temat bezrobocia (stopa bezrobocia).

4. Pokaż uczniom folię nr 1. Przedyskutuj z nimi informacje znajdujące się na folii.

- Ludność w wieku produkcyjnym są to wszyscy obywatele danego kraju powyżej 16 roku życia zdolni do podjęcia pracy zawodowej.
- Siła robocza to wszyscy ludzie, którzy pracują bądź aktywnie poszukują zatrudnienia.
- Typy bezrobocia:
 - - Bezrobocie frykcyjne występuje, gdy ludzie zmieniają pracę lub wchodzi na rynek pracy po raz pierwszy lub po dłuższej przerwie. Michał, tegoroczny absolwent Uniwersytetu idzie na swoją pierwszą rozmowę kwalifikacyjną - jest to przykład osoby zaliczającej się do kategorii bezrobocia frykcyjnego. Poproś uczniów o inne przykłady osób reprezentujących ten typ bezrobocia.
 - - Bezrobocie sezonowe pojawia się jako rezultat zmiany popytu na pracowników z przyczyn związanych z pogodą. Marek stracił pracę na dużej farmie rolnej po zakończeniu żniw - jest to przykład bezrobocia sezonowego. Zapytaj uczniów o inne przykłady bezrobocia sezonowego.

- Bezrobocie strukturalne pojawia się, gdy pracownicy tracą pracę ze względu na zapotrzebowanie na nowy rodzaj kwalifikacji. Olek stracił pracę na kopalni, gdy nowe maszyny zrewolucjonizowały metody wydobywania węgla kamiennego - jest przykładem bezrobocia strukturalnego. Zapytaj uczniów, czy znają inne przykłady bezrobocia tego typu.

- Bezrobocie cykliczne (koniunkturalne) jest spowodowane występowaniem cykli koniunkturalnych. Anna straciła niedawno swoją pracę ze względu na zmniejszenie obrotów w handlu i zwolnienia, które zostały przeprowadzone z tego powodu w fabrykach - jest to przykład bezrobocia cyklicznego. Poproś uczniów o inne przykłady.

5. Podziel uczniów na dwu-, trzy- osobowe grupy. Rozdaj następujące materiały każdej grupie: - kolorowe kredki (6 polecanych kolorów: czerwony, niebieski, żółty, brązowy, szary i zielony), - nożyczki, - klej, - kalkulator, - kopia ćwiczenia nr 1 (Scenariusze), - kopia ćwiczenia nr 2 (klasyfikacja)

6. Powiedz uczniom, aby wycięli nazwy kategorii wymienione w ćwiczeniu nr 1, do których zaliczają się następujące zasoby: bezrobocie, siła robocza, osoby pasywne zawodowo i zatrudnione. Zadaniem uczniów jest nalepienie tych kategorii w odpowiednich miejscach w ćwiczeniu nr 2.

7. Teraz poproś uczniów, aby przeczytali scenariusze dotyczące osób znajdujących się na rynku pracy i zdecydowali, czy dana osoba jest zatrudniona, bezrobotna, czy też w ogóle nie wlicza jej się do zasobu siły roboczej. Następnie, gdy uczniowie zaszeregują wszystkie osoby opisane w ćwiczeniu 1, powiedz im, że teraz muszą skupić się na osobach bezrobotnych i zdecydować do jakiego rodzaju bezrobocia ich zaliczymy. Uczniowie powinni pokolorować odpowiedni scenariusz kolorem, który według legendy służy do zaznaczenia danego rodzaju bezrobocia. Zobacz Folię 4 w celu sprawdzenia odpowiedzi.

8. Pokaż uczniom Folię 2, aby uczniowie mogli sprawdzić, czy odpowiednio zaszeregowali kategorie rynku pracy.

9. Powiedz uczniom, aby powycinali scenariusze z ćwiczenia 1 i nakleili je pod odpowiednimi kategoriami. Spójrz na Folię nr 4. (Nauczyciel samodzielnie może zdecydować, czy pokazać uczniom folię, czy po prostu przedyskutować z uczniami odpowiedzi).

10. Poproś uczniów, aby zsumowali liczbę osób bezrobotnych (8), zatrudnionych (13) i osób niepracujących, jednocześnie nie zaliczanych do kategorii osób bezrobotnych (3).

11. Pokaż Folię 3, na której znajduje się wzór służący do wyliczania stopy bezrobocia.

12. Powiedz uczniom, aby używając tej formuły i liczb przez nich uzyskanych w kroku 10 wyliczyli stopę bezrobocia dla naszej przykładowej gospodarki ($8:21 * 100 = 38\%$).

13. Wraz z uczniami przejrzyj raz jeszcze wyniki klasyfikacji kategorii rynku pracy i wyliczenia stopy bezrobocia i przedyskutuj z nimi następujące zagadnienia:

a) Podaj przykłady osób zaliczanych do siły roboczej.

(Przykłady to m. in. Michał, który prowadzi swój własny zakład fotograficzny i Rafał, który gra w pierwszoligowym klubie piłkarskim - to przykłady osób zatrudnionych, lecz do kategorii siły roboczej wliczamy również osoby bezrobotne jak Daniel, który utracił swoje stanowisko pracy ze względu na rozwój technologii).

b) Podaj przykłady osób zatrudnionych i osób bezrobotnych

(Magdalena, która pracuje dla rządu i Jan, który jest pracownikiem rolnym zatrudnionym na jednej z największych farm w Polsce są przykładami osób zatrudnionych, a Sandra, która straciła pracę w fabryce skarpetek i Gosia, która była w sezonie pomocnicą św. Mikołaja są przykładami osób bezrobotnych).

c) Jak zakwalifikujemy osoby, które pracują na pół etatu, a które wolałyby być zatrudnione w pełnym wymiarze godzin?

(Odpowiedź: uważamy te osoby za osoby zatrudnione, choć można w takim przypadku mówić o bezrobociu ukrytym).

d) Jaka jest Twoja opinia, czy dane statystyczne dotyczące rozmiarów bezrobocia przedstawiają pełny obraz rynku pracy?

(Odpowiedź: Nie, ponieważ osoby zniechęcone bezskutecznym poszukiwaniem pracy oraz osoby zatrudnione niezgodnie ze swoimi wymaganiami i preferencjami - półetatowcy pragnący pracować na pełny etat - nie są postrzegani jako osoby bezrobotne).

e) Podaj przykłady różnych rodzajów bezrobocia - frykcyjnego, strukturalnego, cyklicznego (koniunkturalnego) oraz sezonowego.

(Odpowiedź: Frykcyjne - Mirek, który zrezygnował z posady sprzedawcy w nadziei na zdobycie lepiej płatnej pracy; Strukturalne - Daniel, który stracił pracę w rolnictwie ze względu na rozwój technologii; Cykliczne - Sandra, która straciła pracę z powodu ostatniego kryzysu gospodarczego; Sezonowe - Gosia, która utraciła stanowisko pomocnicy Mikołaja).

f) Jeżeli w państwie "Trudnienie" zasób siły roboczej stanowi 50 000 osób, z czego 5 000 z nich to osoby bezrobotne, ile wynosi stopa bezrobocia?

(Odpowiedź: $5\,000 : 50\,000 \cdot 100 = 10\%$).

g) Kogo definiujemy jako osobę zniechęconą dalszym poszukiwaniem pracy?

(Jest to osoba, która nie mogąc znaleźć pracy przestała aktywnie jej poszukiwać, przez co nie jest postrzegana jako osoba bezrobotna, lecz pasywna zawodowo).

ZAKOŃCZENIE:

Podsumuj główne zagadnienia poruszane podczas zajęć.

1. Kogo wliczamy do zasobu siły roboczej, a kogo nie?

(Odpowiedź: Siła robocza to wszyscy ludzie powyżej 16 roku życia, którzy mają pracę lub aktywnie jej poszukują.)

2. Kto jest postrzegany jako osoba bezrobotna, a kto jako osoba zatrudniona?

(Odpowiedź: Zatrudnieni to wszystkie osoby posiadające pracę, a bezrobotne to te osoby, które nie mają pracy, które jednak aktywnie jej poszukują.)

3. Jakie grupy nie są brane pod uwagę podczas wyliczania stopy bezrobocia?

(Odpowiedź: osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz osoby zniechęcone bezskutecznym poszukiwaniem pracy).

4. Jakie są cztery typy bezrobocia?

(Odpowiedź: frykcyjne, strukturalne, koniunkturalne (cykliczne) i sezonowe).

5. Przy pomocy jakiego wzoru wyliczamy stopę bezrobocia?

(Odpowiedź: $[\text{bezrobotni} : \text{siłę roboczą}] * 100$).

PODSUMOWANIE – ZADANIA TESTUJĄCE:

Rozdaj uczniom ćwiczenie 3. Po wypełnieniu ćwiczenia uczniowie będą prezentować poszczególne kraje.

